

PROTOCOL
MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

INLEIDING & VISIE VANUIT DE ORGANISATIE

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling heeft als doel dat er sneller en adequater wordt ingegrepen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode biedt een concreet stappenplan waaruit blijkt wat professionals moeten doen bij signalen van geweld. En dat werkt. Professionals met een meldcode grijpen drie keer vaker in dan professionals zonder meldcode. Daarnaast geeft dit protocol handvatten om ervoor te zorgen dat de participatie van het kind een plek krijgt binnen de eigen organisatie. Het is gedurende het meldcodeproces belangrijk het kind te betrekken bij de besluiten die genomen worden. Het kind heeft recht op informatie, recht om zijn mening te geven en recht om te reageren (of te klagen) over de beslissingen die worden genomen.

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is bekend op alle Agora scholen. De school zorgt ervoor dat gebruik van een Meldcode door de medewerkers is geborgd en dat de daarvoor benodigde kennis op peil wordt gehouden. De aandachtsfunctionaris van de school heeft hiertoe een training gevolgd (en wordt jaarlijks bijgeschoold). Deze Meldcode van de Agora scholen beschrijft in stappen wat een medewerker van een school specifiek moet doen bij vermoedens van Huiselijk Geweld of Kindermishandeling.

MISSIE

Agora vindt haar uitdaging in de dynamiek van de samenleving, de Agora scholen, waaronder de Integrale Kind Centra, nemen stelling tegen iedere vorm van kindermishandeling, discriminatie, intimidatie of een of andere vorm van pesten. Iedere school maakt zich sterk voor een veilig pedagogisch klimaat waarin leerkrachten, leerlingen en ouders op een respectvolle en gelijkwaardige manier met elkaar omgaan.

VISIE

Agora werkt continue aan verbetering van het onderwijs. Goed onderwijs is datgene wat steeds wordt nagestreefd. Een sociaal veilig klimaat in iedere school is daar een onderdeel van. In 2017 is op alle scholen merkbaar dat er een goed pedagogisch en veilig klimaat aanwezig is waarin alle geledingen zich welbevinden. Agora streeft ernaar dat het haar uiterste best doet om veiligheid te bieden aan kwetsbare kinderen, kinderen die in de knel zitten en aan kinderen die zich niet kunnen verweren, te waarborgen.

Per 12-03-2020 zijn de gegevens van school:

Naam school	Icbs De Vuurvogel
Straat	Eemmeer 15b
Postcode en Plaats	1509 GL Zaandam
Gemeente	Zaandam
Telefoon	075-2010113
Website	www.vuurvogel.nl
Mailadres	info@vuurvogel.nl

Directie	Marjan Tromp
Aandachtsfunctionaris	Ilse Hendrikse
Intern Begeleider	Ilse Hendrikse
Schoolmaatschappelijk werker	Stéphanie Laatst

Bij dit protocol behoren de volgende bijlagen:

- Het afwegingskader Onderwijs en Leerplicht
- Achtergrondinformatie over huiselijk geweld en kindermishandeling en bijbehorende thema's
- Signalenlijsten voor leeftijdsgroep 4 t/m 12 jaar
- Aandachtspunten bij het uitwisselen van informatie
- Aandachtspunten met betrekking tot het meldrecht en de meldplicht in relatie tot het beroepsgeheim en het gebruik van het conflict van plichten
- De wijze waarop dossiervorming plaatsvindt
- Informatie over hoe te handelen bij een gerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking/meisjesbesnijdenis en huwelijksdwang

DE MELDCODE

De meldcode bestaat uit 5 stappen. De stappen die hieronder worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat wij als organisatie op enig moment in het proces alle stappen hebben doorlopen, voordat wij besluiten om al dan niet hulp in te zetten of een melding te doen. Soms zullen we meteen met de ouders en met het kind in gesprek gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal de aandachtsfunctionaris eerst overleg willen plegen met een collega of met Veilig Thuis voordat hij het gesprek met de ouders en het kind aangaat. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet. Bij specifieke vormen van geweld, zoals bij eer gerelateerd geweld, Vrouwelijke Genitale Verminking en huwelijksdwang moeten de stappen nader worden ingekleurd omdat dan een andere aanpak nodig kan zijn.

Stap 0 is wettelijk gezien geen stap van de Meldcode, maar is binnen De Vuurvogel van belang omdat Agora ernaar streeft dat het haar uiterste best doet om veiligheid te bieden aan kwetsbare kinderen, kinderen die in de knel zitten en aan kinderen die zich niet kunnen verweren, te waarborgen.

In **stap 0** is er nog niet per definitie sprake van vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld. Er zijn echter wel zorgen omtrent de opgroei- en opvoedsituatie, de draagkracht van ouders en/of andere aspecten.

Binnen De Vuurvogel wordt als volgt vorm gegeven aan stap vroegsignalering:

- Alle medewerkers zijn op de hoogte van hun verantwoordelijkheid als het gaat om signaleren van zorg / bijzondere situaties.
- Het is gewoon om signalen van zorg direct te bespreken met de direct betrokkenen.
- Bij oudersignalen of ouderproblematiek, waarbij wij de kinderen niet zien, wordt de Kindcheck vanaf het eerste begin gehanteerd en wordt de veiligheid van de kinderen steeds opnieuw gewogen en besproken met de ouder(s).
- Bij twijfel kan elke medewerker terecht bij de aandachtsfunctionaris om te overleggen over vervolgstappen.

NOTITIES:

Stap 1: Zie voor de signalen de bijlage achter dit blad. De leerkracht observeert het kind. Brengt de signalen in kaart en bespreekt deze met de AF (Marieke vd B). Leerkracht gaat in gesprek met de ouder(s) over de zorgen. Gaat in gesprek met het kind over de zorgen. Registreert in ParnasSys. Let ook op oudersignalen!

Stap 2: Ga in overleg met de aandachtfunctionaris (Marieke vd B) en/of intern overleg met directie, OT, SMW. Wanneer nodig, en met toestemming van ouders en het kind (12+), wordt overleg gevoerd met het jeugdteam/wijkteam/huisarts. Indien nodig en bij letselduiding wordt advies gevraagd bij Veilig Thuis (0800-2000). Registreer in ParnasSys!

Stap 3: AF voert samen met de leerkracht de gesprekken met de ouder(s), deelt de zorg met de ouder(s) en met het kind (12+) en documenteert de gesprekken in ParnasSys!

Stap 4: In samenspraak met elkaar wegen de beroepskrachten (zie stap 2) de verkregen informatie en schatten het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling in evenals de aard en ernst van het geweld. AF gebruikt het afwegingskader en raadpleegt VT bij twijfel. Bespreekt de uitkomsten van de weging met de ouder(s) en met het kind (12+). Registreert.

Noot: Tot en met stap 4 mag je overleggen met VT zonder namen te noemen!

Stap 5: Beslissingen nemen!

(Stap 5A) Zelf hulp organiseren (indien melden niet noodzakelijk is en de betrokkenen meewerken aan de, te organiseren, hulp. Hierbij wordt gezorgd voor een warme overdracht). Maak duidelijke afspraken met gezin en hulpverleners over de casusregie, de termijnen waarbinnen de hulp effect moet hebben en hoe wordt gemonitord of de gegeven hulp afdoende is. Bij aanhoudende zorgen opnieuw in overleg. Bespreek de uitkomsten van de beslissingen met de ouders.

(Stap 5B). Een melding doen bij VT (bij acute structurele onveiligheid, bij disclosure of bij onduidelijkheid over het geweld). Afstemming met VT is noodzakelijk.

Per 1/1/19 verplicht te melden bij acute onveiligheid en structurele onveiligheid, ook wanneer hulp ingezet kan worden of al is ingezet.

AF MELDT EN/OF HEEFT CONTACT MET VEILIG THUIS!!!

Stap 6: Monitoring, nazorg en evaluatie

Stap 6 is wettelijke gezien geen stap van de Meldcode, maar het kan goed zijn om op casusniveau nazorg te bieden en/of te volgen hoe het met de veiligheid ten aanzien van het kind is gesteld en eventueel met de ouders en met het kind de afgelopen tijd te evalueren.

VERANTWOORDELIJKHEDEN BINNEN DE ORGANISATIE

Een van de wettelijke eisen is dat duidelijk staat omschreven wie binnen de organisatie welke specifieke verantwoordelijkheid heeft met betrekking tot de stappen van de meldcode. Voor De Vuurvogel geldt de volgende omschrijving:

Medewerkers

Iedere medewerker is verantwoordelijk om te signaleren en op basis van signalen te handelen. Afhankelijk van de situatie, gaat de medewerker het gesprek over eerste signalen en zorgen aan met de betrokkenen (stap 0 / stap 1), overlegt met de aandachtsfunctionaris. Verder dient de medewerker er zorg voor te dragen dat de eigen deskundigheid en kennis m.b.t. het thema geweld in afhankelijkheidsrelaties op peil blijft. De medewerker wordt regelmatig over de Meldcode geïnformeerd door de aandachtsfunctionaris en door de berichtgevingen vanuit Agora.

Aandachtsfunctionaris

De aandachtsfunctionaris heeft verantwoordelijkheden op casusniveau en op schoolniveau. Op casusniveau functioneert de aandachtsfunctionaris als sparringpartner van de medewerker dan wel neemt de aandachtsfunctionaris de regie over de casus over, inclusief de daarbij horende acties (gesprekken, verslaglegging, overleg met betrokkenen en externen etc.). Op schoolniveau is de aandachtsfunctionaris verantwoordelijk voor alle acties behorende bij het implementeren, borgen en gebruik van de Meldcode. Hierbij kan gedacht worden aan: vraagbaak & sparringpartner, (nieuwe) medewerkers informeren en motiveren, zorgdragen voor (uitvoer van) passende deskundigheidsbevordering van medewerkers en zichzelf, informeren van bestuur / directie over het gebruik van de Meldcode etc. Op alle scholen binnen Agora is de Intern Begeleider tevens de aandachtsfunctionaris. De Intern Begeleiders hebben allemaal de gecertificeerde training voor aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling gevolgd (Apanto Coaching & Trainingen, 5 dagdelen). Elk schooljaar worden ook de nieuwe Intern Begeleiders opgeleid en krijgen de zittende aandachtsfunctionarissen een verdiepingstraining aangeboden.

Bestuur en Directie

Is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het personeel bij het invoeren en borgen van de Meldcode en de daarbij horende randvoorwaarden (deskundigheidsbevordering, uren, registratiemogelijkheden etc.).

Het bestuur en de directie ondersteunen, waar nodig, de meldingen die door de school (aandachtsfunctionaris) worden gedaan.

Het bestuur heeft een coördinator Kindermishandeling en huiselijk geweld aangesteld die de ontwikkelingen op scholen met betrekking tot Kindermishandeling en Huiselijk Geweld, halfjaarlijks, in de contacten met scholen onderhoudt.

Ook een lidmaatschap bij de LVAK (Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen) is aanwezig.

Bijzondere aandacht van de organisatie gaat altijd uit naar de strijd tegen kindermishandeling in de Week tegen Kindermishandeling. De scholen brengen het onderwerp in die week onder de aandacht.

Beslissen over wel of niet melden bij Veilig Thuis

De aandachtsfunctionaris en medewerker beslissen, na de directeur geïnformeerd te hebben, of een melding bij Veilig Thuis plaats moet vinden. Wanneer er binnen De Vuurvogel geen overeenstemming is over de melding wordt de volgende procedure gevolgd: nogmaals de stappen van de Meldcode goed doorlopen en advies vragen bij deskundigen, directie en eventueel bestuur.

Participatie van het kind in de meldcode

Gedurende het proces van het doorlopen van de meldcode is de participatie van het kind binnen onze organisatie belangrijk. Hieronder staat beschreven wie voor welke stap verantwoordelijk is.

- Voor het geven van procesinformatie (wie is wat, waarom en wanneer aan het doen) aan het kind is de aandachtsfunctionaris verantwoordelijk.
- Voor het geven van informatie aan het kind over zijn of haar recht om veilig op te groeien is de aandachtsfunctionaris verantwoordelijk.
- Voor het geven van informatie aan het kind over zijn of haar recht om hun mening te geven is de aandachtsfunctionaris verantwoordelijk.
- Voor het vragen en luisteren naar de visie van kinderen zijn de groepsleerkracht, de aandachtsfunctionaris en de directie verantwoordelijk.
- Voor het wegeven van de mening van het kind tijdens de besluitvorming is de aandachtsfunctionaris verantwoordelijk.

DE KINDCHECK

De kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden. De kindcheck is bedoeld voor de professional die met volwassen cliënten werkt maar niet zelf de kinderen ziet. Wanneer de problematiek van deze volwassene (ouder, grootoudere, partner/ huisvriend) een onveilige thuissituatie kan veroorzaken voor minderjarige kinderen die aan de zorg van deze volwassene is toevertrouwd.

De kindcheck geldt ook bij broertjes en zusjes van adolescenten waar de professional contact mee heeft én bij zwangere vrouwen.

De kindcheck hebben wij opgenomen in stap 0 en mogelijk in stap 1 van de Meldcode.

De professional zal in elke zorgelijke situatie van een volwassene vragen of hij/zij voor kinderen zorgt. Zijn er twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt de medewerker de stappen van de meldcode.

VERWIJSINDEX

Binnen de regio Zaanstreek (Zaansstad en Wormerland) wordt de verwijsindex door de Jeugdteams ingezet als instrument bij vroegsignalering. De Jeugdteams geven, met betrokkenheid van het onderwijs, de signalen door in de verwijsindex.

Er wordt een signaal afgegeven indien de professional vanuit een hulpvraag bij een jeugdige betrokken is. Deze hulpvraag kan betrekking hebben op coördineren van hulp, ondersteuning in de opvoed- dan wel thuissituatie of als er zorgen zijn m.b.t. de lichamelijke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling van de jeugdige.

KENNIS VAN SPECIFIEKE VORMEN VAN GEWELD

Eergerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis

In situaties waar sprake kan zijn van eer gerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis is het van belang om *niet op de standaardwijze* de stappen van de Meldcode te doorlopen. Een gesprek met ouders of andere familieleden kan het slachtoffer in acuut gevaar brengen.

Indien er binnen De Vuurvogel vermoedens zijn van eer gerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis worden de volgende stappen genomen:

1. Informeren van de aandachtsfunctionaris
2. Samen besluiten welke (externe) deskundige(-n) geraadpleegd moet worden
3. Met de extern deskundige wordt nagegaan welke stappen genomen kunnen worden, waarbij de veiligheid van de betrokkenen steeds opnieuw met de deskundige wordt gewogen. Indien nodig kunnen de stappen binnen een zéér korte tijd doorlopen worden.
4. Denk aan een veiligheids- en/of ontsnapingsplan
5. Blijf zo veel mogelijk in gesprek met het slachtoffer en vraag na wat de ernstig mogelijk consequenties zijn als bepaalde stappen genomen worden

De Vuurvogel haalt de expertise over EGG bij:

Intern	: Aandachtsfunctionaris; marieke.vanderbreggen@agora.nu
Extern	: Schoolmaatschappelijk werk / GGD ZW / Veilig Thuis / Jeugdteam
	: Apanto coaching & trainingen, 06 27 01 47 54, m.blokker@apanto.nl

De Vuurvogel haalt de expertise over meisjesbesnijdenis bij:

Intern	: Aandachtsfunctionaris; marieke.vanderbreggen@agora.nu
Extern	: Schoolmaatschappelijk werk / Jeugdteam / Veilig Thuis / Politie
	: Apanto coaching & trainingen, 06 27 01 47 54, m.blokker@apanto.nl

DELEN VAN VERTROUWELIJKE GEGEVENS

Privacy & beroepsgeheim

Privacy is een groot goed en essentieel om het vertrouwen van de (pleeg)ouders/verzorgers en het kind op te bouwen en te behouden. Het beroepsgeheim of de geheimhoudingsplicht is voor alle medewerkers van De Vuurvogel van toepassing. Het gehele team van de school (inclusief het onderwijsondersteunend personeel) heeft een afgeleid beroepsgeheim. Niemand mag vertrouwelijke informatie delen met derden.

De zorgen over een leerling kunnen intern worden besproken met de leraar, de aandachtsfunctionaris en/of de directie .

Externe consultatie of overleg kan zonder toestemming van de betrokkenen alleen geanonimiseerd worden ingebracht. Alleen met een expliciete toestemming van betrokkenen, waarbij duidelijk is uitgelegd met wie overleg wordt gevoerd en waarover, kan informatie worden gedeeld met externe hulpverleners.

Binnen de scholen van Agora gaan wij in principe in overleg met externe partners waar de betrokkenen bij aanwezig zijn.

MELDPLICHT EN MELDRECHT IN RELATIE TOT HET BEROEPSGEHEIM

Door methodisch te handelen worden (pleeg)ouders/verzorgers, leerkracht, directie, jeugdteam, huisarts, e.a. op een open en transparante wijze door de professional/aandachtsfunctionaris meegenomen in de signalen, zorgen, stappen en afwegingen welke in het signaleringsproces worden gedaan. Indien de betrokkenen de zorg niet weg kunnen nemen of (nog) niet in staat zijn om hulp te accepteren, kan er een situatie ontstaan dat het beroepsgeheim doorbroken moet worden. Dit is het geval wanneer de signalen het vermoeden geven van huiselijk geweld of kindermishandeling en de zorgen niet weg genomen worden of niet goed geduid kunnen worden. Veilig Thuis is dan de organisatie dit de situatie verder kunnen onderzoeken.

Meldrecht

De Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling geeft professionals het recht om zónder toestemming van betrokkenen een melding te doen bij Veilig Thuis en daarmee vertrouwelijke informatie te delen zonder toestemming van de betrokkenen. Dit meldrecht is opgenomen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning van 2015 (art. 5.2.6 WMO). Dit is echter alleen mogelijk wanneer alles in het werk is gesteld om deze toestemming van betrokkenen te verkrijgen. Wanneer dit niet mogelijk is, dan zullen minimaal de betrokkenen van het voornemen tot melding op de hoogte worden gebracht.

Wanneer er *geen* sprake is van acute- of structurele onveiligheid, of dit is niet voldoende duidelijk, dan kan vanuit het meldrecht een melding worden gedaan bij Veilig Thuis. De voorwaarde hiervoor is dat afweging zorgvuldig is genomen na collegiale consultatie/overleg met directie, het conflict van plichten is doorlopen.

Voorafgaand aan de melding moet het voornemen met betrokkenen zijn gedeeld.

Wanneer Veilig Thuis vanuit een onderzoek om informatie vraagt, hebben professionals het recht om zónder toestemming informatie te geven over het welbevinden van bijvoorbeeld de

leerling of de cliënt. Wanneer een jeugdbeschermer/gezinsvoogd contact opneemt en om informatie vraagt is het een wettelijke plicht informatie te delen.

Binnen De Vuurvogel is de afspraak dat alle telefonische contacten vanuit Veilig Thuis, of andere organisaties naar de aandachtsfunctionaris worden doorverwezen. De direct betrokken (leerkracht/ pedagogische medewerker/ leidster) wordt door de aandachtsfunctionaris geconsulteerd.

Meldplicht

De Vuurvogel gebruikt voor het afwegingskader het afwegingskader van Onderwijs en Leerplicht. Bij situaties van acute onveiligheid, structurele onveiligheid of disclosure (openbaar maken van relevante informatie) zijn wij wettelijk verplicht bij Veilig Thuis een melding te doen.

In samenwerking met Veilig Thuis wordt vervolgens de afweging gemaakt wie de hulpverlening uitvoert en hoe deze wordt uitgevoerd. Om te beoordelen of een situatie onveilig is of niet zullen wij gebruik maken van de expertise van SMW (Stéphanie Laatst), bovenschools coördinator (Fred Koster) of Apanto (Marleen Blokker).

DOCUMENTATIE

Alle informatie van een meldcode-traject wordt door de groepsleerkracht en/of aandachtsfunctionaris geregistreerd in ParnasSys.

Op de volgende manier wordt aangegeven dat het om de meldcode gaat en de bijbehorende stappen:

In het eigen dossier van de leerling.

Nieuwe notitie

Onderwerp 'Meldcode'

INTERNE EVALUATIE

Ieder jaar vindt een interne evaluatie plaats op het gehele meldcodeproces.

De verantwoordelijkheid voor deze evaluatie ligt bij de aandachtsfunctionaris en/of de directie. De evaluatie vindt plaats met de bovenschools aangestelde coördinator, de aandachtsfunctionaris en/of directie.

Het is belangrijk dat bekend is hoe vaak de meldcode wordt opgestart, welke stappen zijn doorlopen, hoe vaak er is doorgeleid naar vrijwillige hulpverlening, hoe vaak er melding is gedaan/advies is gevraagd bij Veilig Thuis en/of de ketenpartners/.....

Deze geanonimiseerde gegevens zijn in het bezit van de aandachtsfunctionaris in de digitale IB-map, kopje 'Zorg' en dan 'Meldcode'.

Tevens wordt tijdens de jaarlijkse evaluatie vastgesteld hoe de deskundigheidsbevordering voor het komend jaar wordt vormgegeven voor zowel de aandachtsfunctionaris(sen) als de medewerkers.

STEUN AAN HET KIND

De Vuurvogel vindt het belangrijk dat we op de juiste wijze steun bieden aan het kind. Ook nadat er een melding is gedaan bij Veilig Thuis en wanneer hulp is ingezet blijven wij betrokken bij het kind door:

- Observaties door de groepsleerkracht
- Oprechte interesse vanuit de groepsleerkracht; kind laten weten dat je hem/haar ziet
- Leerlingbesprekingen (aandachtsfunctionaris / groepsleerkracht)
- Eventuele individuele gesprekjes met de betreffende leerling door aandachtsfunctionaris/ vertrouwenspersoon

BIJLAGEN

Bijlage 1: Basismodel Meldcode en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Bijlage 2: Het afwegingskader voor Onderwijs en Leerplicht

Bijlage 3: Signalenlijst kinderen 0-4/ 4-12/ 12-18 (blz. 92 e.v. map LVAK)

Bijlage 4: Meldcode bij (vermoedens van) eengerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis

Bijlage 5: Signalenlijst eer gerelateerd geweld en signalenlijst meisjesbesnijdenis (blz. 69 e.v. map LVAK)

Bijlage 6: Signalenlijst huiselijk geweld (blz. 55 e.v. map LVAK)

Bijlage 7: Toestemmingsvereisten m.b.t. gezaghebbende ouder(s) en het kind (12+ en 16+)

Bijlage 8: Tips t.b.v. gespreksvoering met kinderen (blz. 193 e.v. map LVAK)

Bijlage 9: Tips t.b.v. gespreksvoering met ouders (blz. 167 e.v. map LVAK)

Bijlage 10: Privacy reglement Stichting Agora

Bijlage 11: Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Bijlage 12: Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor professionals in het (voortgezet) speciaal onderwijs

Bijlage 13: Ouderlijk Gezag

Bijlage 14: Samenwerken in de jeugdketen, een instrument voor gegevensuitwisseling

Bijlage 15: wegen aard en ernst